

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนาถือได้ว่าเป็นศาสนาประจำชาติไทย เป็นเสมือนรากเหง้าของความเป็นชาติหรือเอกลักษณ์ของชาติไทย ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม และการเมือง (พระเทพเวที, 2534, หน้า 1) เพราะองค์ประกอบพระพุทธศาสนาที่สำคัญก็คือพระสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้นำเอาหลักพุทธธรรมของพระพุทธศาสนาอบรมสั่งสอนประชาชน เพื่อนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติให้ดำเนินชีวิตด้วยความสุข (พินิจ ลาภานันท์, 2527, หน้า 62) คนไทยส่วนใหญ่เกิดมานับถือพุทธศาสนาโดยไม่รู้ตัว รู้จักการให้ทาน การทำบุญ การแบ่งปัน รู้จักพระสงฆ์ในฐานะเป็นบุคคลที่ต้องการพร เชื่อฟัง หมู่บ้านมีวัดเป็นศูนย์กลาง มีพระสงฆ์เป็นผู้นำทางด้านจิตใจและสติปัญญา เป็นศูนย์รวมของความเคารพ เชื่อถือและร่วมมือ (ประยูร ชาญ ชาญโต, 2513, หน้า 14 – 17) พระพุทธศาสนายังประโยชน์และความสุขแก่ประชาชน

จากการที่พระพุทธศาสนามีส่วนสร้างชาติไทยโดยเฉพาะการสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมนั้น จึงทำให้สถาบันสงฆ์มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับสถาบันการปกครอง ซึ่งสมัยก่อนได้แก่ สถาบันพระมหากษัตริย์และบ้านอันหมายถึงประชาชนทั่วไป ดังที่เรียกกันว่า วัด วัง บ้าน ในสมัยก่อนประเทศไทยมีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช มีสถาบันกษัตริย์เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ปกครองรัฐ สถาบันปกครองได้อาศัยพระพุทธศาสนาเป็นกลไกหนึ่งในการปกครอง เช่น ในสมัยอาณาจักรสุโขทัย พญาลิไท ทรงประพันธ์ไตรภูมิพระร่วง ว่าด้วยเรื่องสวรรค์ นรก และโลกมนุษย์ ผู้ใดทำกรรมชั่วจะตกนรก ส่วนผู้ใดทำกรรมดีจะได้ขึ้นสวรรค์ เป็นต้น และในสมัยอยุธยายังได้มีการประพันธ์พระมาลัยคำหลวง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระมาลัย ท่องนรก เทียบแดนสวรรค์เสนอโลกยุคพระศรีอาริย์ซึ่งผู้คนมีความเท่าเทียมกันให้เป็นความหวังแก่ประชาชน เป็นต้น นอกจากนี้สถาบันกษัตริย์ยังให้การคุ้มครองป้องกันและสนับสนุนแก่พระสงฆ์ที่ทำตามนโยบาย ด้วยการพระราชทานสมณศักดิ์ นิยัตติ การบูรณะและปฏิสังขรณ์วัด การทำบุญทอดกฐิน ทอดผ้าป่า แต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ แต่งตั้งวัดให้เป็นวัดหลวง เป็นต้น ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย รัฐก็ยังดึงพระสงฆ์เข้ามาร่วมในโครงการพัฒนาบางโครงการ เพื่อสร้างความชอบธรรมโดยอ้างถึงความเป็นปึกแผ่นของชาติ โดยจัดให้มีการอบรมถวายความรู้แก่พระสงฆ์ เช่น โครงการพระธรรมทูต โครงการพระธรรมจาริก เป็นต้น

(สมบุญ สุขสำราญ, 2534, หน้า 15) รัฐยังได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับพระสงฆ์นอกเหนือพระธรรมวินัยโดยให้กรรมการศาสนาเป็นผู้ดูแลควบคุมกิจการคณะสงฆ์อีกด้วย

จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันกลไกสำคัญ หรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลในการสร้างสรรค์พระพุทธศาสนาหรือเป็นแกนกลางของพระพุทธศาสนา ได้แก่ พระสงฆ์นั่นเอง ถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้โลกอยู่ในท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว โลกเข้าสู่ยุคข่าวสารเป็นโลกยุคไร้พรมแดน ซึ่งเรียกว่า ยุคโลกาภิวัตน์ เป็นโลกยุคใหม่ที่หลอมรวมมนุษย์ทั่วโลกเข้าด้วยกัน ใช้ระบบเทคโนโลยี ระบบสื่อสารดาวเทียม ระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อก้าวไปสู่วัฒนธรรมเดียวกันของมนุษยชาติในอาณาเขตอันไกล สักกมไทยได้ถูกหล่อหลอมเข้าสู่ระบบดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ภายในประเทศ จากสังคมที่เป็นชุมชนชนบทอาศัยเกษตรกรรม มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ไม่มีความซับซ้อนค่อยขยายสู่การเป็นสังคมเมือง กึ่งเมืองกึ่งชนบท เป็นสังคมอุตสาหกรรมที่มีความทันสมัยไปด้วยวัตถุ มีความซับซ้อน มีการรวมศูนย์อำนาจ มีการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ความยากจน ครอบครัวแตกแยก ยาเสพติด โสเภณี ชุมชนแออัด ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งปัญหาเหล่านี้เรียกว่า เป็นวิกฤติการณ์แห่งการพัฒนาที่มีผลกระทบต่อชีวิต ชุมชน สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ส่งผลให้วิถีชีวิตของบ้านโดยเฉพาะด้านการศึกษา เศรษฐกิจ การผลิต การเปลี่ยน การรักษาพยาบาล ค่านิยม เป็นต้น (อภิชาติ ทองอยู่, 2537, หน้า 58) พระสงฆ์ก็ยิ่งต้องเพิ่มบทบาทและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อให้สอดคล้องกับสังคมที่เป็น มิฉะนั้นแล้วพระสงฆ์จะถูกมองว่าเป็นบุคคลชั้นสองของสังคมหรือเป็นกาฝากของสังคม เมื่อยุคปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วัดที่เคยเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมของชุมชนซึ่งเป็นเสมือนโรงพยาบาล โรงเรียน ศาลที่ปรึกษารับรู้ทุกข์ สุขของชาวบ้าน ก็ยังต้องตระหนักในหน้าที่ที่ต้องช่วยเหลือสังคมเพื่อรักษาภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ไว้ ถ้าหากว่าสังคมเกิดปัญหาขึ้นมากจนกระทั่งคนในสังคมอยู่กันด้วยปัญหาหรือมีความทุกข์มาก พระสงฆ์ก็จะยิ่งอยู่อย่างลำบาก การแสดงบทบาทหน้าที่การช่วยเหลือสังคมของพระสงฆ์ในภาวะปัจจุบันยังมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้นเพราะปัญหาด้านสังคมเกิดขึ้น ก็คือกลุ่มเยาวชน คนหนุ่มสาว ไม่นิยมเข้าวัดเพื่อศึกษาธรรมะ แต่กลับได้ทำตัวเหินห่างจากหลักธรรมคำสอนและมองไม่เห็นประโยชน์ของวัดจึงสามารถทำนาบอนาคได้ว่าปัญหาด้านสังคมจะต้องมากขึ้นแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านจริยธรรม

จากข้อความข้างต้นผนวกเข้ากับภาวะปัจจุบันที่เป็นปัญหาของสังคมก็คือ การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา ได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์ในด้านต่าง ๆ อยู่อย่างต่อเนื่องทั้งการจัดบริการสุขภาพ

และให้การรักษาพยาบาล จนได้เกิดนโยบายและแผนงานช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้นับตั้งแต่ประเทศไทยได้พบผู้ป่วยเอดส์รายแรกเป็นต้นมา หน่วยงานที่ดูแลผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์โดยตรงคือกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้มีบทบาทในการรับผิดชอบด้านการรักษาสุขภาพ และส่งเสริมการป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ดำเนินโครงการรณรงค์เพื่อค้นหา ผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์ในกลุ่มประชากรกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ตลอดจนการรณรงค์การการควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ โดยการเผยแพร่ความรู้ ประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ และให้คำแนะนำปรึกษาการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่ผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์ รวมทั้งการฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจและความสามารถในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ แต่กระนั้นกระทรวงสาธารณสุขก็ไม่สามารถให้บริการผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์ได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากจำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธาณสุขมีไม่เพียงพอ งบประมาณมีจำกัดและสถานที่รองรับผู้ป่วยมีจำกัด ประกอบกับจำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์เพิ่มมากขึ้นในขณะที่โรงพยาบาลของรัฐมีจำนวนเตียงรองรับเพียง 90,000 เตียง ถ้ารวมทั้งโรงพยาบาลของเอกชนก็ประมาณ 100,000 เตียง (สุนทรี ภาณุวัต และคณะ, 2539, หน้า 1) ในอนาคตผู้ติดเชื้อเอดส์ก็ทยอยแสดงอาการเป็นผู้ป่วยเอดส์ ในที่สุดจำนวนเตียงที่มีอยู่จะไม่สามารถที่จะรองรับจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มมากขึ้นได้ทั้งหมด อีกทั้งผู้ที่ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์ส่วนมากมีฐานะยากจน ขาดความรู้ ทำให้เกิดปัญหาเมื่อเปรียบเทียบกับค่ารักษาพยาบาลที่ต้องใช้เงินเป็นค่ารักษาจำนวนมาก เพราะฉะนั้นผู้ป่วยจำนวนมากจึงพยายามแสวงหาวิธีการที่จะต้องใช้จ่ายน้อยและประหยัดมากที่สุด

จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าโรคเอดส์ยังเป็นปัญหาใหญ่สำหรับสังคมไทย ยังมีช่องว่างอีกมากมายที่จะทำให้ปัญหาของโรคนี้ลดน้อยลงไปหรือหมดไปในที่สุด ดังนั้นเพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาด้านการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ จึงได้มีพระสงฆ์จำนวนหนึ่งที่เห็นความจำเป็นที่วัดและศาสนาต้องทำงานกับชุมชน เพื่อช่วยเหลือชุมชนในการแก้ไขปัญหาเอดส์ที่ชุมชนเผชิญอยู่ ในระยะแรกนั้นมีพระสงฆ์ที่ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์จำนวนน้อยมาก ต่อมาได้เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จนในปัจจุบันได้ขยายไปทั่วทุกภาคของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ประการแรกเพราะว่าจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและได้แพร่ระบาดไปทั่วทุกภาคของประเทศ อีกทั้งการช่วยเหลือประชาชนที่ตกอยู่ในภาวะลำบาก ถือว่าเป็นคุณธรรมของพระสงฆ์ที่จะต้องช่วยเหลือเพื่อให้บุคคลเหล่านั้น สามารถช่วยเหลือและพึ่งตนเองได้โดยไม่เป็นภาระของสังคม ซึ่งนับว่าเป็นการสังคมสงเคราะห์ประการหนึ่ง ทั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ

ท่านพุทธทาสภิกขุ (2525, หน้า 126 - 128) ซึ่งกล่าวว่า งานสังคมสงเคราะห์ควรมีหลักใหญ่ ๆ คือสงเคราะห์ที่ยืนยาวและมีผลจริง อีกประการหนึ่งการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์นั้นไม่ขัดต่อหลักพระพุทธศาสนา พระสงฆ์สามารถดำเนินภายใต้หลักพระธรรมวินัย โดยมีหลักธรรมหลายประการที่ระบุถึงการสงเคราะห์ในคุณธรรมของพุทธบริษัท อาทิ สังคหวัตถุธรรม เป็นต้น และอีกประการหนึ่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2535 (ฉบับปรับปรุงใหม่) มาตรา 15 ตี วรรค 3 ได้ระบุหน้าที่ของมหาเถรสมาคมให้มีอำนาจหน้าที่ควบคุม และส่งเสริมการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ซึ่งถือว่าเป็นการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินการในด้านนี้ ดังนั้นปัจจัยเหล่านี้จึงทำให้จำนวนพระสงฆ์ที่ช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์มากขึ้น

แม้ว่าบทบาทด้านนี้ถือว่าเป็นบทบาทใหม่ของพระสงฆ์ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรค อาทิ ประชาชนบางส่วนที่ขาดความรู้และความเข้าใจเกิดการรังเกียจและกลัวว่าตนเองจะได้รับเชื้อเอดส์จึงไม่ยอมรับและให้การสนับสนุนบทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์ ทำให้วัดบางวัดต้องยุติบทบาทด้านนี้ไป อย่างไรก็ตามยังมีวิธีการที่พระสงฆ์สามารถช่วยเหลือบำบัดผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์อีกหลายวิธี อาทิ การบำบัดรักษาด้วยสมุนไพรซึ่งเป็นยาพื้นบ้านของไทย การบำบัดรักษาด้วยสมาธิ การรักษาด้วยยาแผนปัจจุบัน และการผสมผสานด้วยวิธีต่าง ๆ เป็นต้น โดยใช้สถานที่ภายในบริเวณวัดเป็นที่รักษา งานอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าที่กล่าวมาคือ งานด้านการป้องกัน โดยพระสงฆ์หลายรูปได้ทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อรณรงค์ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

สรุปได้ว่า วัดและพระสงฆ์ยังคงเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญ สามารถสร้างประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับชุมชนและสังคมไทย การที่พระสงฆ์ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทเพื่อให้การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของสังคมในด้านนี้ ถือว่าสอดคล้องกับความเป็นผู้นำของชุมชนและสังคมในปัจจุบันอย่างยิ่ง พระสงฆ์อาจให้การช่วยเหลือโดยการโอบอุ้มให้ที่พักอาศัย ให้ความสงบทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ให้กำลังใจแก่ผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์ซึ่งครอบครัวยุทธศาสตร์และสังคมไม่ยอมรับ ให้การช่วยเหลือโดยไม่เลือกปฏิบัติ ให้ความรู้และคำปรึกษาต่อกลุ่มคน ครอบครัวยุทธศาสตร์ และสังคม ให้เข้าใจและยอมรับสภาพที่บุคคลเหล่านั้นประสบอยู่ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถปรับตัวเข้ากับกลุ่มคน ครอบครัวยุทธศาสตร์ และสังคมได้ อย่างไรก็ตามการที่พระสงฆ์จะเป็นที่พึ่งของผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับพระสงฆ์ ถ้าหากพระสงฆ์มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ มีเจตคติที่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์แล้ว พระสงฆ์ก็จะเป็นที่พึ่งสำหรับผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์อย่างแท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงบทบาทของพระสงฆ์ต่อการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ในชุมชน ในด้านต่าง ๆ ว่าเป็นอย่างไร มีผลอย่างไรและควรจะเป็นไปในทิศทางใดในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงบันดาลใจ ที่ทำให้พระสงฆ์ทำงานด้านเอดส์กับชุมชน
2. เพื่อศึกษาแนวคิด และวิธีการที่พระสงฆ์ใช้ในการทำงานด้านเอดส์ในชุมชน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิด แรงบันดาลใจ รูปแบบวิธีการในการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากเอดส์ของพระสงฆ์
2. ทำให้ทราบปัจจัยเงื่อนไขที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำงานในการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากเอดส์ของพระสงฆ์

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือก พระสงฆ์ที่ทำงานด้านเอดส์กับชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ และเชียงราย จำนวน 5 รูป เป็นกรณีศึกษาถึงบทบาทของพระสงฆ์ในการทำงานด้านเอดส์กับชุมชน มีรายนามพระสงฆ์ที่ศึกษา ดังนี้

1. พระธนวรรธน์ เตชปญโญ (ผู้วิจัย) เจ้าอาวาสวัดหัวริน ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
2. พระครูสถิตยธรรมภินันท์ เจ้าอาวาสวัดแม่ฮ่อง ตำบลแม่ก้า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
3. พระครูสุนทรธัมมโชติ เจ้าอาวาสวัดจำลอง ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
4. พระครูสมุห์วิเชียร วัดเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
5. พระอธิการสมหมาย วัดกู่พร้าว ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตเนื้อหา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาบริบทชุมชนชนบทในภาคเหนือตอนบนที่ พระสงฆ์ 5 รูป จำพรรษาอยู่ ซึ่งเป็นชุมชนที่มีพระสงฆ์ทำงานด้านเอดส์อาศัยอยู่ และเป็นชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา โรคเอดส์

2. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการศึกษา ดังนี้

1) บริบทชุมชนทั้ง 5 พื้นที่

- สภาพทั่วไปของชุมชน
- ประวัติความเป็นมาของชุมชน
- สภาพด้านเศรษฐกิจ
- ลักษณะทางสังคม

2) แรงบันดาลใจ ที่ทำให้พระสงฆ์ทำงานด้านเอดส์กับชุมชน

- ปัญหาด้านเอดส์ในชุมชนที่พระสงฆ์เหล่านี้จำพรรษาอยู่
- สาเหตุที่พระสงฆ์เหล่านี้มาทำงานด้านเอดส์
- ก่อนเกิดปัญหาเอดส์บทบาทพระสงฆ์ผู้นำชุมชนรวมทั้งองค์กรต่าง ๆ

ในชุมชน

3) แนวคิดของพระสงฆ์ใช้ในการดำเนินงานด้านเอดส์ร่วมกับชุมชน

4) วิธีการที่พระสงฆ์ใช้ในการดำเนินงานด้านเอดส์ในชุมชน

- สอนธรรมและการปฏิบัติที่ถูกต้อง
- ให้การศึกษาและการเรียนรู้ร่วมกัน
- เป็นศูนย์ส่งเสริมสุขภาพและให้คำปรึกษา
- เป็นผู้ให้ที่พักพิงแก่คนเดินทางและให้ความปลอดภัยแก่ผู้เดินทาง
- เป็นผู้รักษาวัฒนธรรมและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมให้แก่ชุมชน
- เมื่อเกิดปัญหาเอดส์ บทบาทของพระสงฆ์และวัดเปลี่ยนไป
- เป็นผู้ให้กำลังใจแก่ผู้ติดเชื้อและสร้างความเข้าใจแก่ชุมชน
- เป็นผู้ให้ความรู้เรื่องเอดส์แก่สังคม ชุมชน ทั้งกลุ่มผู้นำและเยาวชน
- เป็นผู้ให้กำลังใจและที่พักพิงแก่ผู้ติดเชื้อ
- เป็นผู้ประสานและหางานให้ทำและหารายได้สู่กลุ่มผู้ติดเชื้อและชุมชน

- เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาแก่บุตรผู้ติดเชื้อและเด็กทั่วไป
- เป็นผู้ให้แหล่งข้อมูลการเรียนรู้ของชุมชนในเรื่องของโรคเอดส์

3. ศึกษาวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ในการแก้ไขปัญหาเอดส์ร่วมกับชุมชน โดยมองเห็นศักยภาพของพระสงฆ์ในการเชื่อมโยงความเข้าใจ และลดการรังเกียจผู้ติดเชื้อในชุมชน และปรับเปลี่ยนมุมมอง และทัศนคติของชุมชนที่มองการทำงานของพระสงฆ์เปลี่ยนไปตามกระแสสังคมที่เกิดปัญหาเอดส์ในชุมชนเป็นมุมมองที่ไม่เหมาะสม

นิยามศัพท์เฉพาะ

พระสงฆ์ หมายถึง พระภิกษุ ในพระพุทธศาสนาที่ได้ดำเนินการช่วยเหลือสังคมและชุมชน โดยมีส่วนร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

ชุมชน หมายถึง การรวมตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในชุมชน ซึ่งตั้งขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายผลประโยชน์ข้อตกลง หรือ กฎระเบียบขององค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการเรียนรู้ การจัดการและการแก้ไขปัญหา

ปัญหาผลกระทบจากโรคเอดส์ หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนและครอบครัวทั้งตัวบุคคลและผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับความเดือดร้อนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งทางร่างกายและจิตใจจากโรคเอดส์

บทบาทพระสงฆ์ หมายถึง การกระทำ หรือปฏิบัติของพระสงฆ์หรือที่เป็นกิจกรรมทางศาสนาในการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากโรคเอดส์ในชุมชน ในฐานะที่เป็นสถาบันทางสังคม และผู้นำตามธรรมชาติ โดยเกิดการยอมรับของชุมชนที่มีความศรัทธาในพระสงฆ์

ผู้ติดเชื้อเอดส์ หมายถึง ผู้ที่ได้รับเชื้อเอดส์โดยทางใดทางหนึ่ง โดยแพทย์วินิจฉัยแล้วว่าติดเชื้อไวรัสเอดส์อยู่ในร่างกาย

แรงบันดาลใจ หมายถึง ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นตัวกระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่พึงประสงค์โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาช่วยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมสนองตอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม

การดำเนินเรื่องเอดส์ หมายถึง กิจกรรม หรือ การกระทำที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานเรื่องเอดส์ เช่น การให้การช่วยเหลือด้านการส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ การจัดตั้งกลุ่มผู้ติดเชื้อ และการส่งเสริมเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในชุมชน

แนวคิดและวิธีการ หมายถึง ความเชื่อ คุณค่า เป้าหมายและวิธีการในการดำเนินงานของพระสงฆ์